

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 280/08-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. augusta 2008 doručená sťažnosť MUDr. D. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, ako aj z rozhodnutia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 90/08-19 zo 6. marca 2008 (o sťažnosti sťažovateľa z 8. augusta 2007, ktorou namietal porušenie svojich práv v označenom konaní okresného súdu sp. zn. 18 C 96/2003) vyplýva tento priebeh konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 C 96/2003:

Sťažovateľ podal 9. mája 2003 Okresnému súdu Bratislava I žalobu o „*poskytnutie primeraného zadostučinenia - satisfakcie a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za diskriminačné správanie štátu Slovenská republika*“ proti Slovenskej republike v zastúpení odporcami v 1. až 3. rade.

Vec bola 9. októbra 2003 postúpená okresnému súdu z dôvodu miestnej príslušnosti a je vedená pod sp. zn. 18 C 96/2003.

Okresný súd po vykonaní príslušných procesných úkonov na pojednávaní 12. septembra 2005 konanie uznesením č. k. 18 C 96/2003-482 (ďalej len „uznesenie z 12. septembra 2006“) prerušil do právoplatného skončenia konania Okresného súdu Bratislava II vedeného pod sp. zn. Ps 12/2004. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu z 12. septembra 2006 odvolanie, o ktorom Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 11 Co 401/2005-504 z 28. apríla 2006 rozhodol tak, že ho potvrdil.

Okresný súd v období po prerušení konania uznesením z 12. septembra 2006 pravidelne zisťoval stav konania Okresného súdu Bratislava II vedeného pod sp. zn. Ps 12/2004 (pokyny na vypravenie prípisov zo 7. novembra 2006, 5. februára 2007, 20. apríla 2007, 21. mája 2007 a 27. júla 2007).

Okresný súd po právoplatnom skončení konania vedeného Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. Ps 12/2004 2. júla 2007 následne rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v napadnutom konaní a vykonal ďalšie procesné úkony súvisiace s prípravou a uskutočnením ďalších pojednávaní.

Okresný súd vydal 21. mája 2007 pokyn na doručenie prípisu sťažovateľovi, aby v určenej lehote preukázal svoje finančné a majetkové pomery za účelom rozhodnutia o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu. Okresný súd 15. augusta 2007 nariadil termín pojednávania na 12. november 2007.

V období od 13. septembra 2007 do 19. októbra 2007 sa spis nachádzal na krajskom súde.

Okresnému súdu boli 2. októbra 2007 a 5. novembra 2007 doručené ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní odporcov v 1. a 3. rade. Na pojednávaní 12. novembra 2007 sťažovateľ oznámil, že „*ja hodlám petit žaloby ešte definitívne upraviť*“. Pojednávanie bolo uznesením odročené na 4. február 2008. Okresný súd vydal 20. novembra 2007 pokyn na predloženie spisu vyššiemu súdnemu úradníkovi v súvislosti s rozhodnutím o upravenom petite žaloby sťažovateľa.

Dňa 4. decembra 2007 vydal okresný súd pokyn na doručenie prípisu sťažovateľovi, aby v určenej lehote upresnil petit žaloby. Vyjadrenie sťažovateľa bolo okresnému súdu doručené 16. decembra 2007. Následne okresný súd vydal pokyn na doručenie upresneného petitu žaloby odporcom v 1. až 3. rade. Dňa 17. januára 2008 vydal okresný súd pokyn na doručenie urgencie sťažovateľovi, aby predložil vyplnené tlačivo o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch. Termín pojednávania nariadeného na 4. február 2008 bol okresným súdom zrušený z dôvodu predloženia spisu ústavnému súdu.

Okresný súd uznesením zo 4. júna 2008 rozhodol o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Sťažovateľ pripojil k svojej sťažnosti odvolanie proti uvedenému uzneseniu, avšak uviedol „*odvolanie – nepodané*“.

Ústavný súd 9. septembra 2008 zistil, že ďalšie úkony okresného súdu vo veci sťažovateľa spočívali v ustálení, či podanie sťažovateľa doručené okresnému súdu 10. júla 2008 je možné považovať za odvolanie proti uzneseniu zo 4. júna 2008. Okresný súd dospel k záveru, že predmetné podanie nie je odvolaním, a preto uznesenie zo 4. júna 2008

nadobudlo právoplatnosť 7. júla 2008. Dňa 13. augusta 2008 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 10. november 2008.

Sťažovateľ uviedol tieto dôvody svojej sťažnosti: „Súd vykonáva len obštrukcie a protizákonné úkony... prerušenie konania... takto došlo k zbytočným prietahom v konaní v dĺžke 5-rokov 3-mesiace, keď za túto dobu nebol vykonaný žiaden dôstojný úkon, iba zbytočné úkony so zjavným šikanovaním žalobcu – sťažovateľa hoci tento žiadal... ustanoviť advokáta.“ V súvislosti s namietaným porušením práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje: „Machinácie so spisom – vyhodenie dôkazov o začatí trestného stíhania... spis bol upravený na zamietnutie... pokračovanie v kriminálnom výkone súdnictva...“

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal nález, ktorým takto rozhodne:

II.A. Okresný súd v Trnave v konaní 18C/96/2003 porušuje základné práva D. B. garantované čl. 46 ods. 1 čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Medzinárodného dohovoru.

II.B. Okresný súd v Trnave je povinný zaplatiť D. B. primerané zadosťučinenie vo výške 500.000.- Sk v lehote 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu.

II.C. Okresný súd v Trnave je povinný bezodkladne konať a vec spravodlivo ukončiť v lehote 3 mesiace od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu. Inak môže D. B. požadovať satisfakciu za každý deň omeškania 5.000.-Sk denne ak o to požiada bez ďalšieho súdneho konania.

II.D. Okresný súd v Trnave porušuje základné právo garantované čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Preto Ústavný súd prikazuje štátu Slovenská republika zaplatiť D. B.

- sumu 1,595.130.- Sk (ušlé úroky z termínovaného vkladu) plus úroky z omeškania od dňa 12. 09. 2005 vo výške 17.6 % do zaplattenia;

- sumu 1,394.345.- Sk plus úroky z omeškania (zábezpeka – zmluvná pokuta) vo výške 0,5 % denne z dlžnej sumy od dňa 15. 02. 1999 do zaplattenia;

- sumu 10,000.000.- Sk (nemajetková ujma) plus úroky z omeškania vo výške 17.6 % od dňa 12. 09. 2005 (deň prerušenia konania) do zaplattenia.“

Zároveň požiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným súdom poukazujúc na svoju nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej

spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

d) vypočuť alebo dať vypočuť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;

e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (m. m. I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03, IV. ÚS 163/07).

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 dohovoru.

Sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 12 ods. 4 ústavy, podľa ktorého nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach preto, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Porušenie označených základných a iných práv namietal sťažovateľ v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 96/2003, pričom ako dôvody porušenia označených práv uviedol svoju nespokojnosť s úkonmi okresného súdu a bezdôvodne dlhé konanie vo veci v spojení s poukazom na to, že mu v konaní nebol ustanovený zástupca s radov advokátov.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

Ústavný súd už v konaní o sťažnosti sťažovateľa doručenej 8. augusta 2007 zistil, že okresný súd v predmetnej veci neodmietol konať, ale naopak, postupoval v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, čím nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Na základe uvedených skutočností preto ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 90/08-19 zo 6. marca 2008 odmietol jeho sťažnosť v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd preto sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol ako neprípustnú [§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde].

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy

Ústavný súd taktiež v konaní o sťažnosti sťažovateľa doručenej 8. augusta 2007 zistil, že okresný súd sa v predmetnej veci zaoberal žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu pre dané konanie (okresný súd prípisom z 21. mája 2007 vyzval sťažovateľa, aby v príslušnej lehote vyplnil a doručil tlačivo o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch spolu s potvrdením o výške príjmu, a sťažovateľ odmietol poskytnúť primeranú súčinnosť), a preto jeho sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy svojím uznesením č. k. IV. ÚS 90/08-19 zo 6. marca 2008 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd dodáva, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu 8. augusta 2008 okresný súd o žiadosti sťažovateľa rozhodol uznesením zo 4. júna 2008, ktoré tvorilo prílohu sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy odmietol ako neprípustnú, pričom sú dané dôvody aj pre jej odmietnutie ako neopodstatnenej [§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde].

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 274/06 už preskúmal postup okresného súdu a uznesením z 13. septembra 2006 sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že uvedené konanie bolo právoplatne skončené 24. októbra 2006.

Taktiež v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 90/08 ústavný súd uznesením zo 6. marca 2008 sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 v období po 24. októbri 2006 odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Toto konanie bolo právoplatne skončené 8. apríla 2008.

S poukázaním na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde odmietol ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období do 8. apríla 2008 ako neprípustnú z dôvodu predchádzajúceho rozhodnutia v tejto veci - uznesenie č. k. II. ÚS 274/06-21 z 13. septembra 2006 a č. k. IV. ÚS 90/08-19 zo 6. marca 2008 [§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Ústavný súd v rámci preskúmania konania vedeného pod sp. zn. 18 C 96/2003 v období po 8. apríli 2008 zistil, že okresný súd uznesením zo 4. júna 2008 rozhodol o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie zástupcu z radov advokátov tak, že jeho žiadosť zamietol. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 7. júla 2008 a 13. augusta 2008 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 10. november 2008.

Ústavný súd s prihliadnutím na obdobie, ktoré uplynulo od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 90/08-19 zo 6. marca 2008, ako aj predmet konania a počet úkonov okresného súdu v danej veci neposúdil jeho postup v hodnotenom období ako porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť aj v tejto časti vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 12 ods. 4 ústavy

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 18 C 96/2003 namieta aj porušenie čl. 12 ods. 4 ústavy. Neuviedol však akým konkrétnym postupom okresného súdu malo k porušeniu uvedeného ustanovenia ústavy dôjsť.

Ústavný súd nezistil v postupe okresného súdu žiadne skutočnosti, ktoré by umožňovali vysloviť záver o porušení čl. 12 ods. 4 ústavy. Okresný súd postupoval

v namietanom konaní podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, uplatnením ktorých nedošlo k ujme na právach sťažovateľa ako účastníka konania. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ako aj o ďalších nárokoch uplatnených v jeho sťažnosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008